

2 हिमाचलप्रदेशे कन्यानां विवाहाय न्यूनतम-वयसीमा २१ वर्षे कर्तुं प्रस्तावितं विधेयकम्



4 संस्कृतविद्यास्थानानि-३६ अथर्ववेदस्य उपनिषदः



5 सोमवती अमावस्या सूर्यचन्द्रयोः ऊर्जाशक्तेः एका पवित्रतिथिः



सुभाषितम्

हंसो शुक्लः बको शुक्लः,
को भेदो बकहंसयो।
नीरक्षीरविवेके तु,
हंसो हंसः बको बकः॥

हिन्दुर्थः- हंस भी सफेद रंग का होता है और बगुला भी सफेद रंग का ही होता है फिर दोनों में क्या भेद है? जिसमें दूध और पानी अलग कर देने का विवेक होता है वही हंस होता है और विवेकहीन बगुला बगुला ही होता है।



प्रतिदिनं नवीनतमं हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकवार्तापत्रं प्राप्स्यथ 7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये नमो नमः लिखन्तु

To get the latest himsanskritvartah Daily Sanskrit Newspaper every day, write Hello on 7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम् जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

मध्य-प्रदेशे ओला-वृष्टिः अनुमानः- ऋतु-विज्ञान-विभागः



हिमसंस्कृतवार्ताः। भारतीय-ऋतु-विज्ञान-विभागेन मध्य-प्रदेशे ओला-वृष्टिः अनुमानः अभिव्यक्तः। पञ्जाब-हरियाणा-चण्डीगढ़, उत्तर प्रदेश-राजस्थाने च वृष्टेः सम्भावना प्रकटिता। ऋतुविभागेन विदर्भ-महाराष्ट्र-गुजरात-सदृशेषु क्षेत्रेषु यथावत् स्थितिः अनुमानिता। राजस्थान-हिमाचल प्रदेश-पञ्जाब-हरियाणा-चण्डीगढ़-उत्तर प्रदेशे च आगामि दिवसेषु भीषण-कुञ्जटिका अनुमानिता।

हिमाचल-उच्चन्यायालयस्य शास्त्रीचयनप्रक्रियायाः विषये निर्णयः कदा?

हिमसंस्कृतवार्ताः। हिमाचलप्रदेशे शास्त्रीचयनप्रक्रियायाः नूतनाः नियमाः उच्चन्यायालये गतमासेभ्यः श्रवणप्रक्रियायां सन्ति। नूतननियमेषु बी.ए एम.ए उपाधिधारकाः अपि शास्त्रीपदे योग्याः भविष्यन्ति, यस्य शास्त्री उपाधिधारकेभ्यः विरोधः कृतः, परञ्च सर्वकारेण यदा एषः विषयः न मानितः, तदा अभ्यर्थिभिः उच्चन्यायालयस्य द्वारं स्वीकृतः यस्य निर्णयः सोमवासरे अर्थात् अद्य दिसम्बर मासस्य ३० दिनांके आगमिष्यति। एषा सूचना न्यायालयस्य अन्तर्जालपुटे प्रसारिता वर्तते।

दक्षिणकोरिया-विमान-दुर्घटनायां सप्त-सप्त्युत्तरैक-शतं जनाः मृत्युमुपगताः

हिमसंस्कृतवार्ताः। दक्षिण कोरिया-देशे विमान दुर्घटनायां सप्त-सप्त्युत्तरैक-शतं जनाः मृत्युमुपगताः। अस्मिन् विमाने एकाशीतिः उत्तरैक-शतं यात्रिणः आरूढाः आसन्। एतत् विमानं बैंकॉक-नगरात् दक्षिण कोरियायाः सिओल क्षेत्रतः द्विशत-ककीलोमीटर-दूरस्थं मुआन-नगरं प्रति गच्छति स्म। तत्र साहाय्योद्धार कार्यं प्रवर्तते। तत्रत्येन प्रशासनेन अधिकारिभ्यः सर्व-सम्भव-साहाय्य-कार्याय निर्दिष्टाः।

कोनेरू हम्पी चतुरङ्गक्रीडायां विश्व रैंपिड ब्लिट्ज-चैपियनशिप इति स्पर्धा विजितवती

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी कोनेरू हम्पी इत्येनां चतुरङ्गक्रीडायां विश्व रैंपिड ब्लिट्ज-चैपियनशिप इति स्पर्धा विजेतुं वर्धापितवान्। एकस्मिन् सामाजिक-संचारपटले श्रीमोदी तस्याः द्वितीय-विजयाय प्रशंसितवान्। अवधेयं यत् कोनेरू हम्पी चीनस्य जू वेनजुन इत्यास्याः अनन्तरं द्वितीया क्रीडिका संवृता यया एकाधिकवारम् एषा स्पर्धा विजिता। श्रीमोदी अवाचत यत् कोनेरू हम्पी अन्येभ्यः प्रेरणा-स्रोतरूपा वर्तते।

श्रीनगर-जम्मू राष्ट्रीय राजमार्गः वाहनानाम् गमनागमनाय पुनः उद्घाटितः

हिमसंस्कृतवार्ताः। जम्मू कश्मीरस्य श्रीनगर-जम्मू राष्ट्रीय राजमार्गः वाहनानाम् गमनागमनाय पुनः उद्घाटितः। अयं राजमार्गः काश्मीरक्षेत्रे प्रतिकूलऋतु प्रभावेन अथ च प्रचण्ड

Mann Ki Baat - भारतीय संविधानम् अस्मभ्यं मार्गदर्शकं विद्यते- प्रधानमन्त्री



कुम्भस्य विशेषता केवलं तस्य विशालता नास्ति अपितु अस्य विविधता-याम् अपि वर्तते

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अवाचत यत् संविधानम् अस्मभ्यं मार्गदर्शकं विद्यते। गौरव-विषयः अयम् यत् अग्रिमे वर्षे जनवरी मासस्य षड्विंशे दिने भारतीय-संविधानस्य पञ्चसप्ततिः वर्षाणि पूर्णाः भविष्यन्ति। आकाशवाण्याः मन की बात कार्यक्रमे राष्ट्र समबोधयन् श्रीमोदी अवदत् यत् संविधानं समयस्य प्रत्येकं समाह्वानं समाधातुं समर्थम् अस्ति। तेनोदीरितं यत् अस्मिन् वर्षे संविधान-दिवसस्य अवसरे भू-गतिविधयः आरब्धाः याः आवर्षं प्रवर्तयिष्यन्ते। श्री मोदिना उक्तं यत् संविधानस्य रिक्थेन सह नागरिकान् संयोजयितुम्

www.constitution75.com

इत्याख्यं विशेषं वेव-फलकं निर्मितमस्ति। तेन मन की बात इति कार्यक्रमस्य श्रोतारः बालाः यून्ः च एतत् वेव-फलकं द्रष्टुम् अर्थायताः। श्रीमोदिना उक्तं यत् अग्रिमे वर्षे जनवरी मासस्य त्रयोदशदिनात् प्रयागराजे महाकुम्भः आरभ्यते। एतदर्थं सङ्गमते सन्नद्धता जवेन विधीयते। प्रधानमन्त्रिणा गौरवं प्रकटितं यत् कुम्भस्य विशेषता केवलं तस्य विशालता नास्ति अपितु अस्य विविधतायाम् अपि वर्तते। तेनोक्तं यत् कुम्भः ऐक्यस्य महाकुम्भः अपि विद्यते। श्रीमोदिना महाकुम्भे भागं स्वीकृत्य ऐक्यस्य सङ्कल्पं दृढीकर्तुं

जनाः अर्थार्थिताः। सममेव प्रधानमन्त्रिणा गङ्गायाः प्रवाहमेव अविभाजित समाजस्य अपि आशा प्रकटिता। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् कुम्भ मेलापकस्य पूर्ण क्षेत्रम् ए०आई० संचालितैः चित्रग्राहक-यन्त्रैः संवर्तितं क्रियते। श्रद्धालवः डिजिटल इति अङ्कीय माध्यमेन प्राप्तं विलुप्तं चेति केन्द्रस्य सागैविध्यमपि प्राप्स्यन्ति। एनीमेशन इत्येनम् आलक्ष्य श्रीमोदी प्रसन्नतया अवाचत यत् कृष, तृष, बाल्टीबॉय के.टी.बी. चेति बालेभ्यः आनन्दप्रदा चलचित्र-शृङ्खला विद्यते। यस्याः द्वितीयं संस्करणं विशेषतया गोवायाम् आयोजिते भारतीयान्तराष्ट्रिय चलचित्रमहोत्सवे आरब्धम्, एषा दूरदर्शनेन समम् अन्यासु अपि ओ.टी.टी. प्रसारण वाहिकासु द्रष्टुं शक्यते। आकाशवाणीतः अपि अस्याः प्रसारणं प्रत्येक रविवसरे प्रातः सार्धदशवादने विधीयते। एनिमेशन इत्याधारितानां चलचित्राणां सामान्यचलचित्राणां धारिवाहिकानां च लोक-प्रियतया सिध्यते यत् भारतस्य चलचित्रोद्योगे कियत् सामर्थ्यं वर्तते। श्रीमोदिना चलचित्र-मनोरञ्जन-जगतः जनाः वर्धयिताः यतोहि तैः एकं भारतं श्रेष्ठं भारतं चेति भावना सुदृढा कृता। प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी संतोषं प्रकटयत् विश्व स्वास्थ्य सङ्घटनस्य प्रतिवेदानुसारं पञ्चदशोत्तर-द्विसहस्रवर्षात् त्रयोविंशत्युत्तर-द्विसहस्रवर्षात् यावत् भारते मलेरिया इति रोगेण मृतकानां संख्यां प्रतिशतम् अशीतिः मित्वा न्यूना अभवत्।

हिमपातकारणेन शुक्रावसरात् दिनद्वयं यावत् पिहितः। यातायाताधिकारिणा प्रोक्तं यत् यात्रिभ्यः वाहनेभ्यः च उभाभ्याम् दिशाभ्याम् राजमार्गं गमनागमनस्य अनुमतिः प्रदत्तास्ति। तेन प्रोक्तं यत् यात्रिणः राजमार्गं अनुशासनस्य पालनं कुर्युः।

हिमाचले अनावृष्टिः समाप्ता; सस्येषु संजीवनी अवर्षत्, कृषकाः उद्यानपालकाः च प्रसन्नाः, निम्नक्षेत्रेषु वर्षा, पर्वतीयक्षेत्रेषु च हिमपातः



हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेशे वर्षा, हिमपातेन च कृषकाणां उद्यानपालकानां च मुखानि प्रफुल्लितानि। यद्यपि एषा वर्षा गोधूमसस्यस्य कृते अत्यन्तं लाभप्रदः सिद्धा भविष्यति तथापि सेबम् अपि उत्तमं शीतलीकरणहोराः प्राप्स्यति । दिसम्बरमासे वर्षा-हिमपातेन राज्यस्य कृषकाः उद्यानपालकाः च प्रसन्नाः सन्ति । विगतबहुवर्षेभ्यः जनाः अस्मिन् मासे वर्षायाः आकांक्षां कुर्वन्ति स्म यतोहि तस्य वर्तनी

सर्वथा परिवर्तिता आसीत् । विशेषज्ञानाम् मते अस्मिन् समये बहुवर्षेभ्यः परं कृषकैः सह मालीभ्यः अपि विश्रान्तिः प्राप्ता अतः कृषकाः मालीजनाः अपि प्रसन्नाः सन्ति । दिनद्वयं-त्रयपूर्वं उच्चशिमला, चम्बा, लाहौल-स्यीति, किन्नौरम् इत्यत्र हिमपातः अभवत् किन्तु समतलक्षेत्रेषु वर्षा नासीत् । एतादृशे सति कृषकाः अनावृष्ट्या व्याकुलाः अभवन् ।

क्षेत्रेषु आर्द्रता प्रचुर-सस्यस्य आशां जनयति

उद्यानविशेषज्ञः डॉ. एस.पी.भारद्वाजः कथयति यत् एतेन सस्यस्य शीतलीकरणहोराः प्राप्स्यन्ते। विशेषतः ये फलानि ऊर्ध्वभागेषु वर्धन्ते तेषां कृते शीतलता आवश्यकी भवति तथा च शीतलतां प्राप्य तेषां शीतलीकरणहोराः इतः परं आरभ्यन्ते। मालीजनाः अपि एतस्य विषये अतीव चिन्तिताः आसन् । सेबस्य, नाशपाती, चेरी, बादाम-इत्यस्य च शीतलीकरणहोराः इतः आरभ्य आरभ्यन्ते। वर्षा कृषकाणां कृते उत्तमानां फलानां आशां जनयति।

हिमाचलप्रदेशे कन्यानां विवाहाय न्यूनतमवयसीमा २१ वर्षे कर्तुं प्रस्तावितं विधेयकम्



हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. पद्मानभ शर्मा, शिमला।

हिमाचलप्रदेश- बालविवाहप्रतिषेध- विधेयकः २०२४ नामकं विधानं विभागीयसंकटे अस्ति। कन्यानां विवाहाय वयसीमां २१ वर्षं कर्तुं विधेयकं गतत्रिमासेभ्य विभागेषु भ्रमति। मानसूनसत्रे अयं विधेयकः विधानसभायां पारितः। एतत् प्रकरणं संविधानस्य समवर्तीसूचीसम्बद्धं सन्, केन्द्र-राज्यसर्वकारयोः विचारम् अपेक्षते। राज्यपालं प्रति प्रेषणात्पूर्वं पुनः विधिमत्ं ग्रहीतव्यं कथ्यते। राज्यपालात् राष्ट्रपति-अनुमोदनाय अयं विधेयकः प्रेषयितुं शक्यते। प्रदेशसर्वकारेण गतविधानसभासत्रे अनेन विधेयकेन संशोधनाय स्वीकृतिः दत्ता। मानसूनसत्रे सामाजिकन्याय-अधिकारितामन्त्री कर्नलः डॉ. धनीरामशांडिलमहाभागेन बालविवाहप्रतिषेधः (हिमाचलप्रदेश- संशोधनविधेयकः २०२४) प्रस्तूयमानः चर्चां विना एषः पारितः। वर्तमाने प्रदेशे कन्यानां विवाहाय न्यूनतमवयसीमा १८ वर्षः अस्ति। राज्यसर्वकारेण तस्यां त्रिवर्षवृद्धिं कर्तुं निर्णीतम्। सर्वकारस्य अभिप्रायः अस्ति यत् विधेयकेन अनुमोदनं प्राप्य कन्याः समुचितं शिक्षायाः अवसरस्य लाभं प्राप्स्यन्ति। सामाजिकन्याय- अधिकारितासचिवः आशीषसिंहमारेण उक्तं यत् शीघ्रमेव एतद्विधेयकं राजभवनं प्रति प्रेषयिष्यते।

विवाहाय वयोमर्यादायाः १८ वर्षतः २१ वर्षं पर्यन्तं वृद्धिः केन्द्रसर्वकारस्य अनुसारं कन्यानां विवाहाय न्यूनतमवयः १८ वर्षः। प्रदेशसर्वकारेण १८ वर्षतः २१ वर्षं वृद्धिं कर्तुं निर्णयः कृतः। विवाहात्यश्चात् शीघ्रं मातृत्वप्राप्तिः स्वास्थ्ये प्रतिकूलं प्रभावं करोति। विधानसभा- अनुमोदनानन्तरं विधेयकः पुनः विभागं प्रति प्रेषितम्। तत्र विधिकमतं संगृह्य राज्यपालं प्रति प्रेषणं भविष्यति।

Himachal Snowfall : हिमाचले हिमपातस्य कारणेन हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य चक्राणि स्थगितानि



शिमला-मण्डी-केलांग-कुल्लू आगारेषु बसयानानि निरुद्धानि, स्थितिः विकला

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

राज्ये नवीनहिमपातस्य कारणात् हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य १५६ बसमार्गाः पिहिताः अभवन् । एते बसमार्गाः शनिवासरे अपि पुनः स्थापयितुं न शक्तवन्तः। शुक्रवासरे तेषां संख्या १३४ आसीत्, शनिवासरे १५६ यावत् वर्धिता। अद्यापि उपरिशिमला-नगराय बसयानानि न प्रचलन्ति ।

शिमलाग्रामीणस्य २२ बसमार्गाः पूर्णतया प्रभाविताः सन्ति, येषां कृते बसयानानि न प्रेषितानि आसन्। शिमलामण्डले अपि केषुचित् स्थानेषु बसयानानि निरुद्धानि, ततः त्रिचतुर्दिनानि यावत् न बहिः न निष्कासितानि। शनिवासरे उच्चोच्चक्षेत्रेषु हिमपातस्य कारणात् बसयानानां संचालनं महत्त्वपूर्णतया प्रभावितम् अस्ति, येषु मार्गेषु प्रभावः अभवत् तेषु शिमला, मण्डी, कुल्लू, केलाङ्ग-आगारस्य मार्गाः अपि सन्ति राज्यस्य उच्चप्रदेशेषु गतशुक्रवासरस्य रात्रितः हिमपातः अभवत्। हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य अनुसारं सायंकालपर्यन्तं १५६ मार्गेषु यातायातस्य प्रभावः अभवत् यदा तु प्रायः ६३ निजीबसयानानि अपि निर्धारितमार्गेषु गन्तुं न शक्तवन्तः।

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

न्यायमूर्तिः गुरमीतसिंहसन्धवालिया हिमाचलप्रदेशस्य उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशरूपेण आयोजिते सरलतया किन्तु गरिमापूर्णं समारोहे शपथं स्वीकृतवान्। राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः तस्मै पदस्य गोपनीयतायाः च शपथं कारितवान्। सः हिमाचल-उच्चन्यायालयस्य ३० तमः मुख्यन्यायाधीशः भविष्यति। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुक्खुः अपि अस्मिन् अवसरे उपस्थितः आसीत्। मुख्यसचिवः प्रबोध सक्सेना, कार्यस्य औपचारिककार्याणि कुर्वन् भारतस्य राष्ट्रपतिद्वारा निर्गतं नियुक्तिपत्रं पठितवान्। अस्मिन् अवसरे हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः अध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया, उद्योगमन्त्री हर्षवर्धनचौहानः, राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी, हिमाचलप्रदेशस्य न्यायाधीशः, पंजाबस्य एवं हरियाणायाः उच्चन्यायालयस्य न्यायाधीशः, पर्यटनविकासनिगमस्य अध्यक्षः आर. एस. बाली, मुख्यमन्त्रिणः राजनैतिकपरामर्शकः सुनील शर्मा, प्रधानमोडियापरामर्शकः नरेश चौहानः, महाधिवक्ता अनूप रत्नः हिमाचलप्रदेश- राज्यमानवाधिकार-आयोगस्य अध्यक्षः न्यायमूर्तिः पी. सी. राणा, लोकयुक्तः न्यायमूर्तिः चन्द्रभूषण बारोवालिया, विभिन्नबोर्ड-निगमयोः अध्यक्षः उपाध्यक्षः च, राज्यसर्वकारस्य वरिष्ठधिकारिणः, हिमाचलप्रदेशस्य उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशस्य परिवारस्य सदस्याः अन्ये मान्यमान्याः चापि उपस्थिताः आसन्।

गुरमीतसिंह संधवालिया हिमाचलोच्च-न्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशः अभवत्, राज्यपालः शपथग्रहणम् अकारयत्



फरवरीमासे क्रीडिता गभीरक्रीड़ा भाजपायाः उपरि प्रभावकरी, एतैः नेतृभिः जेपीनड्डावर्येण सह मेलनानन्तरं राजनैतिक- उहापोहः वर्धितः



हिमसंस्कृतवार्ताः-कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। अस्मिन् वर्षे फरवरीमासे हिमाचलभाजपा न केवलं गभीरक्रीड़ा क्रीडन् राज्यसभासनं जित्वा इतिहासस्य निर्माणम् अकरोत्। राज्यसर्वकारम् अपि विपत्तौ स्थापयति स्म। एषः गुरुप्रहारः एतावत् शीघ्रं दलं प्रभावितं करिष्यति इति कश्चन अपि न प्रत्याशितवान् आसीत्। एकवर्षात् पूर्वमेव काङ्ग्रेसतः भाजपा-सङ्घं प्रति आगतानां षट्-नेतृणां समागमात् भाजपा-राजनीतिः तापिता अस्ति, यत्र राष्ट्रीयध्यक्षेण सह समागमः अनेकान् राजनैतिकसंकेतान् ददाति।

एते विधायकाः जेपी-नड्डावर्येण मिलितवन्तः

इयं समागमः दलस्य कृते सामान्यं वस्तु भवेत्, परन्तु राष्ट्रीयध्यक्षः बहिरः आगच्छद्भ्यः नेतृभ्यः समयं दत्त्वा तेषां वचनं श्रुत्वा अनेके अर्थाः सन्ति।

विधायकाः सुधीरशर्मा, आशीषशर्मा, इन्द्रदत्तलखनपालः, पूर्वविधायकः राजेन्द्रराणा, चैतन्यशर्मा, देवेन्द्रभुट्टो च बुधवासरे नईदिल्लीनगरस्य भाजपाकार्यालये राष्ट्रीयध्यक्षेण केन्द्रीयमन्त्रिणा जगतप्रकाशनड्डावर्येण च मिलितवन्तः। ते सर्वे फरवरीमासे आयोजितस्य राज्यसभानिर्वाचनस्य अनन्तरं भाजपायां सम्मिलिताः। उपनिर्वाचनं यदा अभवत् तदा सुधीरः, आशीषः, इन्द्रदत्तलखनपालः च विजयं प्राप्तवन्तः, शेषाः पराजिताः अभवन्।

संगठनात्मकनिर्वाचनेषु प्राधान्यं न प्राप्य रुष्टाः

भाजपायाः संगठनात्मकनिर्वाचनं हिमाचले भवति। संगठनात्मकनिर्वाचने मण्डलस्य जिल्लाध्यक्षस्य च पदयोः स्वजनानाम् अनियोजनं न कृत्वा क्रुद्धाः एते नेतारः एतां सर्वां कृतवन्तः। नेतारः मुक्ततया किमपि न वदन्ति चेदपि स्पष्टं यत् तेषां जनानां मण्डले स्थानं न प्राप्यते इति उक्तम्। अतः २०२७ तमस्य वर्षस्य विधानसभानिर्वाचनस्य सज्जतायाः विषये एतेषां नेतृणाम् अपि चिन्ता प्रकटिता अस्ति। अपि च राज्यस्य सम्यक् विषयान् न उत्थापयितुं अपि सभायाः विषयः अभवत्।

२९ दिसम्बरदिनाङ्के सभायां परिणामाः दृश्यन्ते

सूत्राणि वदन्ति यत् अस्मिन् सत्रे न केवलं सङ्घटनस्य अपितु दलस्य प्राधान्यं न प्राप्तुं विषयः अपि चर्चा अभवत्। अधुना तस्य परिणामः २९ दिसम्बरदिनाङ्के दिल्लीनगरे आयोज्य सभायां द्रष्टुं शक्यते। हिमाचलभाजपायाः जिलाध्यक्षाणां विषये दिल्लीनगरे सभा अस्ति। भाजपायाः पुरातन- दिग्गज- नेतृणां प्रति उच्च-नेतृत्स्य का मनोवृत्तिः अस्ति इति सभायां स्पष्टतया दृश्यते। सभायां भाजपायाः पुरातननेतृभ्यः बहिरः आगच्छन्तः नेतृन् प्रति स्वव्यवहारं सम्यक् कर्तुं निर्देशाः निर्गताः भवेयुः।

काङ्ग्रेसस्य आरोपानाम् अपि आधारः प्राप्तः

आरम्भादेव काङ्ग्रेसपक्षः षट्-नेतृणां भाजपासङ्घटनस्य विषये प्रश्नान् उत्थापयति स्म। काङ्ग्रेसदलं वदति स्म यत् भाजपायाः कृते तान् सम्भालयितुं सुकरं न भविष्यति। अतः इदानीं दलस्य पुरातनं वरिष्ठं च नेतारं विना बहिः आगच्छन्तः नेतारः उच्चनेतृत्वं मिलन्ति इति चर्चा काङ्ग्रेसस्य आरोपानाम् आधारं दत्तवती। भाजपासदृशे कार्यकर्तृ-आधारित-पक्षे राज्यनेतृत्वं विना राष्ट्रीयध्यक्षेण नेतृणां मेलनेन राजनीति-उष्णतां गन्तुम् स्वाभाविकमेव वर्तते।

हास्यकणिका



मम नूतन-वर्षस्य संकल्पः

1. नाणकस्य उक्षेपं कृत्वा यदि
2. यदि अपचितं पतति/ शीर्षं पतति तर्हि अहं भ्रमणार्थं गच्छामि....
3. यदि अपचितं पतति/ शीर्षं पतति तर्हि अहं क्रयणं करोमि....
4. नाणकं भूमौ स्थिरं, तर्हि अहं प्रतिदिनं चलचित्रं पश्यामि....
5. वायुं स्थिरं भवति तर्हि अहं सत्यवचनं गृह्णामि यत् पतिमहोदयेन सह आवर्षं कलहं न करोमि....

-डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

हिमसंस्कृतवार्ताः, डॉ. विवेकः, जोगिन्दरनगरम्

सामान्यज्ञानम्

- प्रश्नः 1. भारते सरदार - सरोवर - जलबन्धः कुत्र अस्ति? उत्तरम् - नर्मदा - नद्याम् नवगामस्य समीपे (गुजराते)
- प्रश्नः 2. 'अमरकोषः' इत्यस्य रचयिता कः अस्ति? उत्तरम् - 'अमरसिंहः'।
- प्रश्नः 3. 'विघ्नानां अभावः' इत्यस्य समस्त पदं किम्? उत्तरम् - निर्विघ्नम्। (अव्ययीभावः)
- प्रश्नः 4. 'इतस्ततः' इत्यस्य सन्धिविच्छेदं कुरुत- उत्तरम् - 'इतः + ततः'।
- प्रश्नः 5. 'लोकसभायाः कार्यकालः कियत् भवति?' उत्तरम् - लोकसभायाः कार्यकालः पञ्चवर्षीयः भवति।

संस्कृतं जनभाषां कर्तुं महान् प्रयत्नः आवश्यकः - श्रीमान् श्रीरामः

हिमसंस्कृतवार्ताः- गोपालकृष्णमिश्रः,

प्रान्तसोशलमीडियाप्रमुखः, संस्कृतभारती- बिहारप्रान्तः

• कटिबद्धतया संस्कृतप्रचारः करणीयः- प्रो. शिवदीपकशर्मा।

• संस्कृतमातरि श्रद्धा आवश्यकी- डॉ. श्रवणकुमारः सर्वव्यवस्थाप्रमुखेन डॉ. मनीषकुमारझावर्येण सर्वविधानां व्यवस्थापकानां परिचयः कारितः। तदनन्तरं संस्कृतभारत्याः बिहारस्य सह- प्रान्तमन्त्री डॉ. अभिषेकद्विवेदीमहोदयेन वर्गस्य सम्पूर्णं विवरणं प्रतिपादितम्। ततः पूर्वं सङ्घटनमन्त्रिणा गीतामहोदयायै नवादाजनपदस्य, मनीषमिश्रायै पूर्वीचम्पारण्यजनपदस्य डॉ. सुधीराय दूरभङ्गाजनपदस्य प्रशिक्षणप्रमुखः इति दायित्वं उद्भूषितम्। मुजफ्फरपुरस्य महानगराध्यक्षः प्रो. शिवदीपकशर्माहोदयः उक्तवान् यत् अत्रोपस्थिताः सर्वेऽपि योग्याः प्रशिक्षकाः सन्ति। प्रमोदावसरोऽयं प्रशिक्षणवर्गेण समायतः। अतः संस्कृतस्य प्रसारं कर्तुम् अस्माभिः प्रयत्नः करणीयः। समापनावसरे वर्गस्य मुख्याधिकारी संस्कृतभारत्याः अखिल- भारत- प्रशिक्षण- प्रमुखः श्रीरामवर्यः प्रशिक्षु-प्रशिक्षकानां समस्यानां समाधानं कारयित्वा स्वोद्बोधने उक्तवान् यत्

संस्कृतस्य प्रसाराय अस्माभिः सङ्घटनस्य रचनानुगुणं कार्यं करणीयम्।



अतः विस्तारकरूपेण संस्कृतस्य प्रसारं कर्तुं शक्नोति।

श्रीराममहोदयेन उक्तं यत् स्वस्य विकासाय एव विस्तारकः भवितव्यः, न तु केवलं सङ्घटनस्य प्रसाराय एव। इत्युक्ते तरणशास्त्रं पठित्वा तरणं करोति, सः तरणं न कर्तुं शक्नोति; तरणम् इच्छन्ति तर्हि अनुभवः करणीयः। प्रत्येकं प्रशिक्षकाय शिबिरचालने उपस्थानम्, अभ्यासः, प्रयोगक्रमश्च अवश्यमेव आचरणीयः। महोदयः उक्तवान् यत् अस्माकं श्रद्धा सम्भाषणशिबिरस्य शिक्षणाय वस्तुसङ्ग्रहणे, पत्रकनिर्माणे, चित्रप्रदर्शने च भवेत्। अनेन स्वयमेव पाठ्यसामाग्राः निर्माणेन सश्रद्धया भाषाविकासं कर्तुं शक्यते। अतः भाषां शुद्धां कर्तुं मुखे भाषा आवश्यकी।

प्रान्तसोशलमीडियाप्रमुखः गोपालकृष्णमिश्रः उक्तवान् यत् बिहारराज्ये भाषाबोधनवर्गः अग्रिमे वर्षे मईमासे, क्षेत्रीयप्रबोधनवर्गः झारखण्डराज्ये जूनमासे भविष्यति। शिबिरचालकप्रशिक्षणवर्गस्य समापनकार्यक्रमे धन्यवादज्ञापनं महानगरमन्त्री डॉ. मनीषझामहोदयः कृतवान्, तत्रैव सत्रस्य सफलं सम्यक् सञ्चालनं प्रान्तप्रशिक्षणप्रमुखः देवनिश्चनमहोदयः कृतवान्। कार्यक्रमे राष्ट्रियस्वयंसेवकसंघस्य अधिकारिणाः, अतिथयः, पञ्चाशदधिकः प्रशिक्षकश्च उपस्थिताः आसन्।

धारावाहिकं गीताप्रश्नोत्तरम् - १६



अर्जुनः- अस्तु, भगवन्! ज्ञानकर्मणोः त्रिविधं पृथक् पृथक् स्वरूपं त्वत्: मया श्रुतं, यथामति ज्ञातञ्च। एवमेव त्रिविधेषु कर्तृषु सात्त्विकः कर्ता कीदृशः भवति?

श्रीकृष्णः- आम, अर्जुन! शृणु तावत्! यः साधकः अनासक्तः, अहङ्काररहितः, धैर्यशीलः, उत्साहयुक्तः, कर्मणां सिद्धयसिद्धयोः निर्विकारः च तिष्ठति, तादृशः कर्ता सात्त्विकः प्रोच्यते।

अर्जुनः- राजसः कर्ता चेत् कः भगवन्?

श्रीकृष्णः- पार्थ! यः कर्ता रागी, कर्मफलेच्छुकः, लोभी, हिंसुकः, अशुचिः, हर्षशोकादिभिः संयुक्तः भवति, सः राजसः कर्ता कथ्यते।

अर्जुनः- तामसः कर्ता चेत् भगवन्?

श्रीकृष्णः- यः सावधानरहितः, कर्तव्याकर्तव्ययोः विषये शिक्षाहीनः, स्तब्धः, हठी, कृतघ्नः, आलसी, विषादी च स्यात्, सः कर्ता तामसः इति बुद्धि अर्जुन!

अर्जुनः- भगवन्! एतस्मात् त्रिविधभेदादतिरिच्य अन्येषां केषां भेदान् ज्ञातुम् आवश्यकता अस्ति?

श्रीकृष्णः- हे कुन्तीपुत्र! कर्मसंग्राहककरणेषु बुद्धिः, धृतिः च मुख्ये स्तः, ययोः भेदान् ज्ञातुम् अतीव आवश्यकमस्ति। अतः त्वम् इदानीं गुणानुसारेण बुद्धिधृत्योः अपि पृथक्तया त्रिधा भेदं शृणु, यद्विषये चाहं सुस्पष्टं त्वां श्रावयिष्यामि।

अर्जुनः! या बुद्धिः प्रवृत्तिं निवृत्तिं च, कर्तव्यम् अकर्तव्यं च, भयम् अभयं च, बन्धं मोक्षं च यथावत् जानाति, सा बुद्धिः सात्त्विकी उच्यते।

अर्जुनः- राजसी बुद्धिः चेत् का केशव?

श्रीकृष्णः- हे धनञ्जय! या बुद्धिः धर्मः, अधर्मः, कर्तव्यम्, अकर्तव्यम् इत्यादीन् विषयान् यथावत् न जानाति, सा राजसी कथ्यते।

अर्जुनः- तामसी बुद्धिः चेत् भगवन्?

श्रीकृष्णः- अहो, पृथानन्दन! अज्ञानान्धकारेण आवृता या बुद्धिः, सा धर्मम् एव अधर्मं, तथा अधर्मं च धर्मं मन्यते। एवमेव सा सर्वान् अपि विषयान् विपरीतान् मन्यते। एतादृशी बुद्धिः तामसी स्यादिति जानीहि इति, शम्। (गी०- १८/२६-३२) (अनुवर्तिष्यते)

॥ बोधकथा ॥ गुरुणां कथा “ ईश्वरस्य अनुभूतिः ” (४२)

एकधार्मिकः व्यक्तिआसीत् । सः श्रद्धयाः ईश्वरं भजन्ते स्म । तस्यमनसि ईश्वरस्य चित्रमाऽसित । अथवा तेन मनसि ईश्वरस्य चित्रं अलिखितम् आसीत् । एकस्मिन् दिने तेन भक्त्या ईश्वरं आहूता तथा च उक्ता हे ईश्वरः ! मया सह वार्तालापं करोतु इति । तस्मिन्क्षणे एकाकोकिला कूजनम् आरब्धवती । किन्तु तेन न श्रुतम् इदानीम् सः उच्चैः चित्कारं कृतम्। तत्क्षणं एव आकाशे मेघाऽगता तथा च मेघस्य गर्जनम् आरब्धाः , वृष्टिऽपि पतिता । किन्तु तेन किमऽपि न श्रुताः। उपरि-अधः, अत्र- तत्र ,सः सर्वत्र निरीक्षणं कृतवान् । अनन्तरं उक्तवान् हे ईश्वरः ! मम पुरतः आगच्छतु , अहं भवन्तं द्रष्टुम् इच्छामि । तत्क्षणेषु मेघाच्छादितसूर्यं भासमानं भूत्वा बर्हिऽऽगता । किन्तु तेन किमऽपि न दृष्टाः । तथा च अतीऽव उच्चैस्वरेण चित्कारम् आरब्धम् । हे ईश्वरः ! किमऽपि चमत्कारं दर्शयतु माम्। तन्ननिमिषेषु एकशिंशुं अजयात्, तच्च तेन प्रथमवारं रुदनं आरब्धम् । सर्वत्र रुदनस्य ध्वनिप्रसृताः , किन्तु सः उदासीनव्यक्ति कुत्रापि ध्यानं न दत्तवान् । इदानीम् सः व्यक्तिः रोदनं आरब्धवान् तथा च ईश्वरं याचितवान् - हे ईश्वरः! मां स्पृशतु । तेन अहं ज्ञातुं शक्नोमि यद् त्वं मम समीपे अस्ति इति तदा एकं डयमानचित्रपङ्क्तं तस्य हस्तोऽपरि उपविष्टः, किन्तु तेन चित्रपङ्क्तं न दृष्टाः, अपितु चित्रपङ्क्तं

संस्कृतविद्यास्थानानि-३६

अथर्ववेदस्य उपनिषदः

१) प्रश्नोपनिषद् - एषा अथर्ववेदस्य पिप्पलादशाखासम्बद्धा उपनिषद् अस्ति। एतस्यामुपनिषदि पिप्पलादः षट् शिष्याः तं षट् प्रश्नान् पृच्छन्ति ततश्च पिप्पलादः तेषां समाधानं ददाति अतः एषा प्रश्नोपनिषद् इति नाम्ना प्रसिद्धा। ते प्रश्नाः एवम्-१) एताः प्रजाः कस्माज्जायते? २) कति देवताः एताः प्रजाः धारयन्ति? ३) प्राणाः कुतः जायन्ते? ४) जाग्रत् स्वप्नः सुषुप्तिश्च एतासाम् आत्मावस्थानां किं रहस्यम्? ५) ओङ्कारोपासनस्य किं स्वरूपम्? ६) षोडशकलायुक्तस्य पुरुषस्य किं स्वरूपम्?

२) मुण्डकोपनिषद् - प्रायः मुण्डितमस्तकानां संन्यासिनां सम्प्रदायसम्बद्धा एषा उपनिषत् स्यात्। एतस्य त्रयः भागाः मुण्डकम् इति नाम्नैव ज्ञायन्ते। ब्रह्मदेवः स्वपुत्राय अथर्वणे ब्रह्मोपदेशं दत्तवानिति वर्णनम् अस्ति। याज्ञिकगुणानां गौणत्वं ब्रह्मज्ञानस्य प्रधानत्वं च अत्र दर्शितम् अस्ति। साङ्ख्यानो सिद्धान्ताः अत्र प्राप्यन्ते। 'द्वा सुपर्णा...' इति द्वैतवादपरः प्रसिद्धः मन्त्रः अत्रैव प्राप्यते। भारतस्य राजमुद्रायाम् अङ्कितं 'सत्यमेव जयते' इत्येतत् ध्येयवाक्यम् एतास्याः एव उपनिषदः अस्ति।

३) माण्डूक्योपनिषद् - आकारदृष्ट्या एषा लघुतमा उपनिषद्। अस्यां १२ मन्त्रेषु ओङ्कारस्य विस्तृता व्याख्या कृतास्ति। आत्मनः जाग्रत् स्वप्नः सुषुप्तिः तथा चतुर्थी अवस्था एतासां विवरणं तासामनुसारेण च वैश्वानरः तैजसः प्राज्ञः इति नामभिः आत्मनः वर्णनं कृतम्। चतुर्थावस्था एव आत्मनः यथार्थरूपम्, स एव मोक्षः, तत्राप्युत्पद्यते इत्येवमिति उपनिषदः अभिप्रायः।

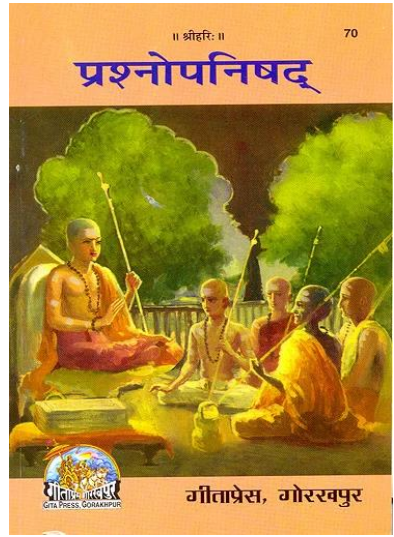
महावाक्यानि-

ब्रह्मस्वरूपं तथा ब्रह्मात्मैक्यं प्रतिपादयन्ति चत्वारि उपनिषद्वाक्यानि अद्वैतवेदान्ते अत्यन्तं महत्त्वपूर्णानि अत एव महावाक्यानि इति गण्यन्ते। तानि चतुर्णां वेदानां प्रतिनिधित्वं कुर्वन्ति इत्यपि अवधारणा। तान्येव सन्ति-



विकिरिताः । तथा च अनुत्साहितमनसा स अग्रे गतवान् । ईश्वरेण विविधानिरूपाणि धृत्वा तस्य समक्षं स्वं प्रस्तुताः तथा च तेन सह वार्तालापं अपिकृता । किन्तु एषव्यक्तिः ईश्वरं ज्ञातुं न शक्ता । सम्भवतः तस्य मनसि ईश्वरस्य किमऽपि चित्रं नासीत् प्रत्येकस्थानं ईश्वरस्य वासं अस्ति । सर्वत्र ईश्वरं निवासयति एतोऽपरि विश्वासं आवश्यकम् । किन्तु वयं स्वसामर्थ्यानुसारं तं पश्यामः। संवेदनशीलमनेऽव ईश्वरस्य अनुभूतिं कर्तुम् समर्थाः । सत्यम् उक्ता महाभारते विदुरेण यद् ---“ ” न देवा दण्डमादाय रक्षन्ति पशुपालवत् यं तु रक्षितुमिच्छन्ति बुद्ध्या संयोजयन्ति तम् । ”

डॉ. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे / महाराष्ट्रम्



१) अहं ब्रह्मास्मि। एतत् वाक्यं बृहदारण्यकोपनिषदः वर्तते। एषा उपनिषद् यजुर्वेदसम्बद्धा। “अहम् ,अहम् इति यः सर्वेषां प्रत्ययः सः मूलतः ब्रह्मस्वरूपः एव” इति एतस्य वाक्यस्य अर्थः।

२) अयमात्मा ब्रह्म। अथर्ववेदस्य प्रातिनिधिकमेतत् वाक्यं माण्डूक्योपनिषदि विद्यते। सर्वेषां यः आत्मा सः ब्रह्मस्वरूपः एव।

३) तत् त्वम् असि। एतत् छान्दोग्योपनिषदः वाक्यं सामवेदस्य प्रतिनिधिः। तत् पदार्थेन ब्रह्मनिर्देशः। त्वम्पदार्थः जीवात्मनः निर्देशकः। जीवब्रह्मयोः ऐक्यमस्ति इति वाक्यार्थः।

४) प्रज्ञानं ब्रह्म। एतत् ऋग्वेदस्य प्रतिनिधिवाक्यं ऐतरेयोपनिषदः। ब्रह्म ज्ञानस्वरूपमिति ब्रह्मणः स्वरूपलक्षणम् अत्र दत्तम्।

एतेषां महावाक्यानाम् अर्थस्य सन्ततचिन्तनं निदिध्यासनमित्युच्यते। तेन आत्मसाक्षात्कारो भवतीति वाक्यसाक्षात्कारवादिनां मतम्।

श्री अभिजित् तोडकर
9145908156

संस्कृते यवानी, हिन्द्याम् अजवाइन



हास्यकणिका विशेषज्ञा- विदुषी अग्रवाल
प्रेरणास्त्रोतः- महाभागः महेन्द्रमिश्रमहोदयः

पत्नी इदानीमपि संस्कृतं पठति, सम्यक् रूपेण संस्कृतं न वक्तुं शक्नोति, अतः मध्ये मध्ये हिन्दीशब्दस्य प्रयोगः अपि करोति- एका वार्ता आसीत् द्वयोः मध्ये- पतिः- अद्य विलम्बं भवति, अतः अहम् अल्पाहरं न करोमि।

पत्नी- परञ्च अहं तु परंथः आज-wine (वाइन) योजित्वा निर्मितवती।

पतिः शीघ्रम् आगतवान्। शीघ्रं शीघ्रं ददातु। चत्वारि परंथाः खादित्वा उक्तवान् यत्- बहु सम्यक् आसीत्- कः वाईन योजित्वा निर्मितवती।

पत्नी- अजवाईन।

पतिः 😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊

सोमवती अमावस्या सूर्यचन्द्रयोः ऊर्जाशक्तेः एका पवित्रतिथिः



स्नानस्य धार्मिकं ज्योतिषीयं च महत्त्वम्

1. सूर्यचन्द्रयोः प्रभावः- सोमवती-अमावस्यायाः दिने सूर्यः चन्द्रः च एकस्मिन् राशौ स्थितौ भवन्तः, तेन स्नानस्य पूजायाः च फलं अनेकगुणं वर्धते।
2. तीर्थस्नानस्य पुण्यम्- तीर्थस्थलेषु कृतस्नानेन जलस्य ऊर्जा व्यक्तिं मानसिकं शारीरिकं च संतुलितं करोति।
3. दानस्नानसंयोगः- स्नानानन्तरं दीनजनाय दानं ब्राह्मणाय भोजनं च अत्यन्तं शुभं मन्यते। तेन जीवनं सुखसमृद्धिं च प्राप्नोति।



स्नानविधिः-

1. सूर्योदयात् पूर्वम् उत्थाय शुद्धजलेन स्नानं कुर्यात्।
2. यदि तीर्थं गन्तुं न शक्यते, तर्हि स्नानजले गङ्गाजलं योजयेत्।
3. स्नानकाले "ॐ नमः शिवाय" अथवा "ॐ गङ्गे च यमुने चैव गोदावरी सरस्वती। नर्मदे सिन्धु कावेरी जलेऽस्मिन्सन्निधिं कुरु॥" इति मन्त्रस्य जपं कुर्यात्।
4. स्नानानन्तरं भगवतः शिवस्य विष्णोः वा सूर्यदेवस्य पूजां कुर्यात्।
5. पितृणां नाम्नि तर्पणं श्राद्धं च कुर्यात्।

पौराणिकमान्यता

महाभारतस्य कथायाम् उक्तं यत् पाण्डवाः वनवासकाले सोमवती- अमावस्यायाः दिने स्नानं कृत्वा भगवतः शिवस्य आराधनां कृतवन्तः, येन तेषां बहवः संकटाः निवृत्ताः। अन्यच्च गौतम-ऋषेः अपि कथा अस्ति यत् गौतम-ऋषिः सोमवती-अमावस्यायाः दिने गङ्गास्नानं कृत्वा पापक्षयं कृत्वा स्वर्गं प्राप्तवान्। सोमवती-अमावस्या-दिने स्नानं धार्मिकदृष्ट्या आध्यात्मिकदृष्ट्या च अत्यन्तं शुभं मन्यते। एषा तिथिः आत्मशुद्धेः पितृकृपायाः च जीवनस्य सकारात्मकतां प्राप्तुं अवसरं ददाति। श्रद्धया नियमेन च कृतं स्नानं पूजां च जीवनं शान्तिमयं, सुखसमृद्धियुक्तं च करोति।

संस्कृतभारती पञ्जाबप्रान्तस्य पदाधिकारिणः चण्डीगढ़े राज्यपालेन श्री-कटारिया- वर्येण सह मेलनं कृतवन्तः



हिमसंस्कृतवार्ताः, अजयकुमारः 30 दिसम्बर। गतरविवासरे संस्कृतभारती पञ्जाबराज्यस्य डॉ वीरेन्द्रकुमारस्य अध्यक्षतायां चण्डीगढस्थराजभवने श्री गुलाबचन्दकटारियामहोदयेन सह मेलनं जातम्। अध्यक्षेनोक्तं यत् संस्कृतभारती वर्षेस्मिन् शरदि ग्रीष्मे च द्वयोः सम्भाषणशिविरयोः आयोजनं करोति यत्र विविधेभ्यः स्थानेभ्यः संस्कृतछात्राः समागत्य संस्कृतसम्भाषणकौशलं वर्धन्ते। अस्याः शरदः शिविरस्यायोजनं लुधियानानगरे मौ-बगलामुखीमन्दिरे अस्ति यस्मिन् गवर्नरमहोदयाः निमन्त्रिताः विद्यन्ते। अस्मिन् मेलने पञ्जाबराज्ये संस्कृतस्य वर्तमानदशाविषयेऽपि सारगर्भिता चर्चा जाता। अध्यक्षेन श्री वीरेन्द्रेणोक्तं यत् संस्कृतभाषा पञ्जाबिजनानां पुरातनीभाषा अस्ति यस्यां पञ्जाबीजनानां गर्वः करणीयः। नैकाः वेदानाम् ऋषयः, पुराणानां कर्तारः, मुनयः, शास्त्रकर्तारः पञ्जाबराज्येन सम्बन्धिताः सन्ति। वेदाः पञ्जाबभूमिस्थाः प्रथमाः कृतयः सन्ति यत्र प्रारम्भिकपञ्जाबजनानां विषये तथ्यानि लभ्यन्ते। अतः निजसंस्कृतिविषये ज्ञानाय पञ्जाबीजनैर्पि संस्कृतम् अध्येतव्यमेव। तेन पुनः उक्तं यत् पञ्जाबी जनाः राजनीतिकारणैः संस्कृततः दूरं जाताः परन्तु इदानीं समयः अस्ति यत् पुनः पञ्जाबीजनाः संस्कृतेन युक्ताः भवेयुः। पुनश्च वेदगतमन्त्राधारेण पञ्जाबविषयकं शोधं कुर्युश्च। अस्मिन् अवसरे श्रीराजपालेन कटारियामहोदयेन संस्कृतभारत्याः प्रकल्पानां प्रशंसनं कुर्वन् सर्वविधसहायताः आश्वासनमपि दत्तम्। अस्मिन् मेलने समुपस्थितेन श्री अजय-आर्येणोक्तं यत् संस्तुतभारती विश्वेस्मिन् संस्कृतप्रचार-प्रसाराय बृहत्तमं संगठनमस्ति। यत्र विना जाति-लिङ्गविभेदेन सर्वेभ्यः कृते संस्कृत-सम्भाषण-शिक्षा प्रदीयते। मेलनेस्मिन् मौ बलगामुखीधाम-लुधियानानगरतः श्री प्रवीणचौधरी, संस्कृतभारती पञ्जाब संगठनस्य मन्त्री श्री संजीव-श्रीवास्तवः समुपस्थितः आसीत्।

मेलबर्ननगरे ऑस्ट्रेलिया-देशेन साकं भारतस्य "बॉर्डर गावस्कर-ट्रॉफी"

मेलबर्ननगरे ऑस्ट्रेलिया-देशेन साकं "बॉर्डर गावस्कर-ट्रॉफी" इत्यस्य चतुर्थ-क्रिकेट-निकष-स्पर्धायाः चतुर्थे दिने क्रीडावसानं यावत् ऑस्ट्रेलिया-दलेन द्वितीय-पाल्यां नक्कीडकाणां हानी अष्ट-विंशत्युत्तर-द्विशतं धावनाङ्काः समर्जिताः। प्रथम-पाल्यां समेत्य ऑस्ट्रेलिया-दलं त्रयस्त्रिंशदुत्तर-त्रिशतं धावनाकैः अग्रे वर्तते। पञ्च-स्पर्धात्मिकायाम् अस्यां शुद्धलायाम् उभे दले समान-अङ्के वर्तते।

विशेषालेखः- कुलदीपमैन्दोला (शिक्षाविद्)
भारतवर्षे पुण्यशक्तीनाम् ऊर्जा ज्ञातुं समर्थता मुहूर्ते वा तिथौ च प्राचीनकालात् वर्तते। तत् सर्वम् आत्मसात्कृत्वा ऋषयः मुनयः तत् प्रत्यक्षीकरणं जनजीवने अपि स्थापितवन्तः। सर्वे जानन्ति यत् ऋषयः मुनयः सहस्रवर्षाणि पर्यन्तं जीवन्तः अनेकशक्तीनां धारकाः अभवन्। अद्यापि पुण्यतिथिषु जनसामान्यः स्वस्य अपवित्रतां त्यक्त्वा पवित्रतां शक्तिरूपेण, नवोर्जारूपेण च धारणं कर्तुम् इच्छति। विदितं यत् पृथिव्यां सूर्यः चन्द्रः च ऊर्जा-प्रदातारौ प्रमुखौ। तयोः किरणाः यदा एकस्मिन् समये मानवस्य शांतिरूपेण ऊर्जादायकाः भवन्ति, सा तिथिः सोमवती अमावस्या इत्युच्यते।

सोमवती-अमावस्यायाः, स्नानस्य च महत्त्वम्



सोमवती-अमावस्यादिने पवित्रनद्यां गङ्गायाम्, यमुनायाम्, गोदावर्यां वा तीर्थे स्नानं आत्मशुद्धये परमं महत्त्वपूर्णं मन्यते। एतत् स्नानं मनः शरीरं च शुद्धं कृत्वा आध्यात्मिकशक्तिं ददाति। धर्मशास्त्रे कथ्यते यत् सोमवती-अमावस्यायाः दिने कृतं स्नानं गतजन्मस्य वर्तमानजन्मस्य च पापक्षयाय भवति। ततः मोक्षप्राप्तिः सम्भाव्यते। एतस्मिन् दिने गङ्गायां वा अन्यस्यां पवित्रनद्यां स्नानं कृत्वा पितृणां तर्पणं कृत्वा तेषां आत्मना शान्तिः प्राप्यते। ततः कुलस्य समृद्धिः च भवति। एतस्मिन् दिने गङ्गास्नानं कृत्वा सहस्रं अश्वमेधयज्ञस्य तथा शतं सूर्यग्रहणस्नानस्य समं पुण्यं लभ्यते। सूर्योदयात् पूर्व स्नानं विशेषतः शुभं मन्यते। पवित्रस्नानस्य कृते व्यक्तिः शरीरं मनः च सकारात्मकऊर्जायां पूर्यते। ततः नकारात्मकविचाराः रोगाश्च निवर्तन्ते।